

Uppdrag att verka för digitalt först – för smartare miljöinformation

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Naturvårdsverket att, i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget, vara utvecklingsmyndighet för smartare miljöinformation. Uppdraget gäller åren 2016–2018.

Målet med uppdraget är att förbättra tillgängliggörandet av miljöinformation genom att samverka kring befintlig miljöinformation och att utveckla ny. Syftet är att nå en ökad användning av miljöinformationen, att bidra till att möta klimatutmaningen samt att nå de nationella miljö kvalitetsmålen och generationsmålet. Naturvårdsverket ska sträva efter att sätta medborgaren och företagaren i centrum för arbetet och främja öppen och datadriven innovation.

Bakgrund

Medborgare och företag ställer stora krav på en samverkande offentlig förvaltning och på en effektiv kontakt med myndigheterna. Samtidigt visar internationella jämförelser att den offentliga sektorns digitalisering inte håller samma utvecklingstakt som övriga länder (se E-delegationens slutbetänkande SOU 2015:66). Regeringen har fått kritik från OECD, EU, Riksrevisionen, Statskontoret och Ekonomistyrningsverket för att de statliga myndigheternas utveckling av gemensamma e-förvaltningslösningar går för långsamt, samtidigt som alltför många it-projekt drar över budget.

Regeringens mål för e-förvaltningspolitiken är att offentlig förvaltning ska bli enklare, öppnare och effektivare (se regeringens strategi för en digitalt samverkande förvaltning, Med medborgaren i centrum N2012/06402/ITP). Det förvaltningspolitiska målet är att statsförvaltningen i större utsträckning ska vara innovativ och samverkande (prop. 2009/10:175, s. 28)

För att stärka styrning och samordning av digitaliseringen av det offentliga Sverige har regeringen aviserat en fyraårig satsning på e-förvaltning 2014–2018 (prop. 2014/15:1 utgiftsområde 22, s. 148). Regeringen har vidare fattat beslut om ett råd för digitaliseringen av det offentliga Sverige (dnr N2015/07452/EF) och undertecknat en avsiktsförklaring med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om en digital förnyelse av det offentliga Sverige (dnr N2015/07455/EF). Avsiktsförklaringen innebär att parterna ska samverka kring de utvecklingsområden som identifierats, där bland annat miljöinformation ingår, till exempel genom att SKL ska utse ett antal utvecklingskommuner och landsting som kan samverka med utsedda utvecklingsmyndigheter.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utgiftsområde 22, s. 149) att ett antal statliga myndigheter ska ges i uppdrag att vara utvecklingsmyndigheter och genomlysas ett antal områden ur ett digitaliseringsperspektiv. Miljöinformation var ett av regeringens fem prioriterade områden för digitaliseringen av det offentliga Sverige 2015–2018.

Det pågår flera initiativ som rör samverkan kring miljöinformation. Naturvårdsverket har startat ett samverkansprogram som involverar flera aktörer kring genomförandet av kraven om tillgängliggörande av information i det s.k. IED-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 [om industriutsläpp samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar]).

Lantmäteriet har i uppgift att samordna den svenska infrastrukturen för tillgång till och utbyte av geografisk miljöinformation (som utgår från det s.k. Inspiredirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen [Inspire]) samt utveckla en portal på internet, den så kallade Geodataportalen (Geodata.se).

Naturvårdsverket har tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelserna och de länsstyrelser som utsetts till vattenmyndigheter utvecklat en gemensam strategi för miljödatahantering med syfte att tillsammans effektivisera arbetet och hanteringen av miljöinformation. Det pågår ett arbete för att fler myndigheter inom miljöområdet ska ansluta sig till strategin.

Skälen för regeringens beslut

En framåtsyftande miljöpolitik med utgångspunkt i miljömålen kan bidra till att lösa miljöproblemen och skapa nya möjligheter för jobb och utveckling. Generationsmålet anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske för att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade

miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Det handlar bl.a. om hållbar konsumtion, resurseffektiva kretslopp, förnybar energi och hushållning med naturresurserna.

Miljöinformation är en strategisk resurs i samhället, för såväl företag som för individ och myndighet. För att åstadkomma ett effektivt miljöarbete krävs bättre uppföljning både av hur miljön mår och hur effektivt miljöarbetet bedrivs i olika samhällssektorer. Härtill kommer miljölagstiftningens krav på uppföljning av verksamheters miljöpåverkan samt krav på att allmänheten ska få tillgång till miljöinformation och möjlighet att delta i myndighetsprocesser på miljöområdet.

Genom att förbättra tillgängligheten till data skapas förutsättningar för nya digitala tjänster och lösningar. Myndigheterna kan på detta sätt bidra till att möjliggöra smarta tjänster för medborgare och företag och effektivisera informationsförsörjningen mellan offentliga aktörer. Vidare kan digitaliseringen bidra till att nå miljömålen, t.ex. inom områden som hållbar konsumtion, hållbara städer, hållbar markanvändning, miljöinformation för friluftslivet, digitala tjänster för ett resurssnålt samhälle, samt för byggteknik och boende.

Det finns behov av en informationsinfrastruktur där information samlas, samordnas och tillgängliggörs på ett enhetligt sätt till nytta för både konsumenter, företag och övriga aktörer. En informationsinfrastruktur är ett gemensamt sätt att organisera, bygga upp och förvalta, tillgängliggöra samt underlätta användningen av data. I uppdraget ska hänsyn tas till gällande rätt, exempelvis regelverk kring personuppgiftsbehandling och sekretess.

Närmare om uppdraget

Naturvårdsverket ska:

- identifiera och prioritera potentiella områden för utvecklingsuppdraget i förhållande till målet i uppdraget,
- identifiera och verka för samverkan med relevanta myndigheter, kommunsektorn, SKL och andra aktörer inom privat och offentlig sektor, samt ta fram en plan för det kommande arbetet,
- verka för gemensamma gränssnitt, specifikationer och standarder för digital samverkan inom miljösektorn, baserat på den utveckling som sker inom svensk offentlig förvaltning respektive i internationella sammanhang,
- belysa juridiska, ekonomiska och organisatoriska förutsättningar för digital samverkan samt redovisa inom vilka områden förändringar behövs,
- analysera hur s.k. öppna data inom utvecklingsområdet kan driva miljöarbetet framåt och främja innovativa lösningar,
- verka för en ökad nyttorealiserings, och

- identifiera nationella och internationella goda exempel på digitalisering inom utvecklingsområdet.

Genomförande

Uppdraget att utveckla en smartare miljöinformation ska utföras av Naturvårdsverket i samarbete med relevanta aktörer som representerar statlig, regional och lokal nivå samt näringsliv. Naturvårdsverket ska på lämpligt sätt inhämta synpunkter från och tillvarata den kunskap och de erfarenheter som finns hos de statliga myndigheter som har ett särskilt ansvar för de miljömål som riksdagen beslutat, Lantmäteriet, länsstyrelserna, relevanta domstolar samt Sveriges Kommuner och Landsting. Vid genomförandet ska Naturvårdsverket föra dialog med aktörer inom Miljömålsrådet, den nationella miljömålssamordnaren för näringslivet, Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet och andra aktörer.

Naturvårdsverket ska i genomförandet av uppdraget föra dialog med Ekonomistyrningsverket utifrån de vägledningar eller andra instruktioner som Ekonomistyrningsverket tar fram, eller som har tagits fram av E-delegationen.

Rapportering

En första delrapport ska lämnas för uppdraget senast den 1 augusti 2016 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet och Miljö- och energidepartementet). I rapporten ska Naturvårdsverket redovisa initial inriktning för uppdragets genomförande, samverkande aktörer och en strategi för kommande arbete samt föreslå för regeringen hur arbetet kan genomföras och eventuella justeringar av uppdraget.

Under genomförandet ska uppdraget redovisas årligen i myndighetens årsredovisning och i enlighet med Ekonomistyrningsverkets anvisningar.

Naturvårdsverket ska slutredovisa uppdraget senast den 28 februari 2019 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet och Miljö- och energidepartementet). Naturvårdsverket ska i slutredovisningen ange:

- identifierade möjligheter till ökad samverkan samt potentiell nytta som ökad samverkan kan medföra,
- vilka lösningar som tagits fram inom utvecklingsområdet inklusive vilka nyttor som realiserats,
- identifierade hinder för framgång inom utvecklingsområdet fortsättningsvis samt förslag på lösningar,
- hur nyttorealiseringsen hos aktörer inom området utvecklats under tidsperioden, samt
- hur arbetet bidragit till att uppnå regeringens mål.

Finansering

Naturvårdsverket får för uppdraget rekvirera 1 000 000 kronor senast den 1 augusti 2016. Regeringen avser att avsätta 300 000 kronor 2017 samt 300 000 kronor 2018 för genomförandet av uppdraget. Medlen utbetalas under förutsättning att riksdagen fattar nödvändiga beslut. Under uppdragsperioden kan Naturvårdsverket ansöka om ytterligare medel hos Regeringskansliet (Näringsdepartementet) med angivande av detta besluts diarienummer. För 2017 och 2018 avser regeringen fatta tilläggsbeslut.

Kostnaderna ska belasta anslaget 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse, anslagsposten 1 Gem e-förvaltningsprojekt – e-förvaltning, under utgiftsområde 22 Kommunikationer. Medel för 2016 utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Medel som inte utnyttjats 2016 ska återbetalas till Kammarkollegiet på bankgiro 5052-5781 senast den 28 februari 2017. Vid samma tidpunkt ska Naturvårdsverket lämna en ekonomisk redovisning över använda medel. Rekvisition, eventuell återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

På regeringens vägnar

Mehmet Kaplan

Sofie Arvidsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Socialdepartementet/SF och FS
Utbildningsdepartementet/S
Finansdepartementet/BA, SFÖ, SKA, K och E2
Justitiedepartementet/SI
Näringsdepartementet/KLS, PUB, FF, SUN, RS, JM och ITP
Miljö- och energidepartementet/S
Boverket
Ekonomistyrningsverket
Energimyndigheten
Folkhälsomyndigheten
Havs- och vattenmyndigheten
Kemikalieinspektionen
Konsumentverket
Lantmäteriet
Livsmedelsverket
Riksantikvarieämbetet
Samtliga länsstyrelser
Skogsstyrelsen
Statens Jordbruksverk
Strålsäkerhetsmyndigheten
Sveriges geologiska undersökning
Tillväxtverket
Trafikverket
Transportstyrelsen
Sveriges Kommuner och Landsting